

ДЕТСКА ГРАДИНА „ЗОРНИЦА“

Гр. Асеновград, ул. Княгиня Евдокия” № 39, тел.0331/6-32-88,
e-mail: zornica_odz@abv.bg

ELITSA
PETROVA
KOSTOVA

Digitally signed by ELITSA
PETROVA KOSTOVA
Date: 2023.09.15 19:14:35
+03'00'

УТВЪРЖДАВАМ

Елица Костова

Директор на ДГ „Зорница”

ПРОГРАМА

ЗА

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА

ПРИБОЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ В ДГ „ЗОРНИЦА“

гр. АСЕНОВГРАД

ЗА УЧЕБНАТА 2023/2024 ГОДИНА

ВЪВЕДЕНИЕ

Изготвянето на Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи е подчинено на основните приоритети на образователната политика в Република България. Този процес е нормативно обоснован от Закона за предучилищното и училищното образование (чл. 263, ал. 1, т. 9).

Равни възможности за децата се определя като признаване на тяхната равнопоставеност и създаване на физическа и емоционална среда за достъп и участие във всички дейности на детската градина. Приобщаването се осъществява при изключване на всякакъв вид дискриминация и се основава на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете. Уязвими са онези лица и групи, които търпят ограничения по отношение на участието си в социалния живот и ползването на социални права. Те не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката, и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване.

Приобщаващото образование представлява всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане индивидуалността на всяко дете, разнообразието от потребности на всички деца и включване на ресурси, насочени към създаване на възможности за развитието и участието

им във всички аспекти на живота в общността. Постигането на този стандарт изисква диференцирана грижа, педагогически подходи, съобразени с възрастовите и социалните промени, превенция и навременно систематизиране на наличната информация, за да се организира образователен процес съобразно потенциала и силните страни на децата.

Приобщаващото образование в детската градина е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и на разнообразието от потребности на всички деца. Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование и се реализира в съответствие с принципите в ЗПУО.

Приобщаващото образование за децата в детската градина дава възможност да са част от общността, да получават адекватна подкрепа във възпитателно-образователния процес, да развиват пълния си потенциал, да се чувстват приети и ценени и да преживяват успехи. Приобщаващото образование в детската градина е крачка по пътя за постигане на крайната цел - създаване на приобщаващо общество, което да даде равни възможности за всички деца, да участват в живота на обществото и да имат своя принос.

За организиране и координиране на процеса на осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата в ДГ „Зорница“ е назначен Психолог в детската градина.

Психологът координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата, дейностите с педагогическите специалисти и с родителите във връзка с подкрепата за личностно развитие на децата. Осъществява мониторинг съвместно с учителите и другите педагогически специалисти /ресурсен учител и логопед/.

НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМАТА:

Целите за устойчиво развитие на ООН до 2030 г. определят правото на образование и правото на равни възможности за успешна реализация като приоритет.

Основните нормативни документи, използвани за разработване на програмата са:

- Конвенцията на ООН за правата на детето.
- Харта на основните права в Европейския съюз.
- Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж ЕВРОПА 2020.
- Стратегията на Съвета на Европа за правата на детето (2016-2020 г.) с нейните приоритетни цели: „Равни възможности за всички деца“, „Детско участие“, „Живот без насилие за децата“.
- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020).
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020).
- Закон за предучилищното и училищното образование.
- Наредба за приобщаващото образование

ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА:

1. Гарантиране правото на достъп до детската градина на всяко дете най-близо до неговото местоживее и на правото му на качествено предучилищно образование.
2. Осигуряване на подкрепа за личностно развитие за всяко дете в зависимост от неговите индивидуални потребности, с оглед възможността за възникване на затруднения във възпитателно-образователния процес, приобщаването и необходимостта от подходяща подкрепяща среда.

3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на децата, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота им и адаптирани към способността им да прилагат усвоените компетентности на практика.
4. Приемане и зачитане на уникалността на всяко дете - индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които детската градина трябва да отговори по подходящ начин, така че то да развие максимално своя потенциал.
5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното образование, гаранции за които са създадените условия за образование на всички деца заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на обучението и участието им в дейността на детската градина.
6. Системен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища - управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата.
7. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование - детска градина, деца, семейство и общественост.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ:

1. Създаване на образователна среда за разгръщане потенциала за личностно развитие и успешна социализация на всяко дете.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование, в т.ч. и на децата от уязвимите групи.
3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система и в частност – на детската градина.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата от етническите малцинства.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

1. Да се проучат и оценят условията, свързани с възможностите на децата и техните семейства за пълноценно им развитие и участие в живота на детската градина.
2. Да се организира и координира дейността по предоставяне на равни възможности за всички деца и приобщаване на тези от уязвимите групи.
3. Да се осигури физическа, психологическа и социална среда за развитие на децата, в т.ч. и тези от уязвимите групи.
4. Да се приложат специфични мерки за работата по приобщаване на деца от уязвими групи – деца със СОП, деца на социално слаби семейства, деца невладеещи добре български език и др.
5. Да се откриват и развиват силните страни на децата като се осигури адекватна подкрепа, както и да се осъществява ранна превенция на обучителни затруднения.

АНАЛИЗ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СРЕДА

На децата ДГ „Зорница“ се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на децата - Чл. 176. (1) от ЗПУО. За реализиране на общата подкрепа за личностно развитие в детската градина работят учителите в групите и психолога. **Общата подкрепа за децата в ДГ „Зорница“** е насочена към развитие на потенциала на всяко дете.

Осъществяват се дейности, свързани с екипната работа между учители и други педагогически специалисти. Изготвя се план за реализиране на дейности за обща подкрепа за личностно развитие, насочени към превенция на обучителните затруднения, чрез предприемане на конкретни мерки за работа с отделни деца. Осъществяват се дейности, свързани със заниманията по интереси - организират се допълнителни културни, спортни и други дейности и инициативи /тържества, конкурси, състезания, концерти/. Осъществяват се дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение. Психологът и учителките извършват активна консултативна дейност с родителите.

Съгласно чл. 68 и чл. 69 от Наредбата за приобщаващото образование **допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата в детската градина** се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните им потребности. Оценката се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на детето, утвърден със заповед на директора на детската градина за конкретно дете след подадено писмено заявление от родителя до директора.

Оценката на индивидуалните потребности на деца, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, се извършва от психолог, логопед и ресурсен учител, съвместно с учителите в групата в детската градина. Оценяват се познавателно развитие, комуникативни умения, социални умения, физическо развитие, адаптивно поведение, психични реакции, семейно функциониране.

Психологът в ДГ „Зорница“ организира и координира дейностите и събитията в детската градина за децата и за родителската общност, насочени към промяна на нагласите и приемане на различието, както и към изява на дарбите на децата. Координира предоставянето на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие. Основната цел на дейността му е свързана с приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и на разнообразието от потребности на всички деца, чрез активиране и включване на ресурси, насочени към преодоляване на установени затруднения и към създаване на възможности за развитие и участие на децата във всички аспекти на живота в детската градина.

Настоящата Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца от уязвимите групи е разработена при съобразяване с нормите на Закона за предучилищното и училищното образование; Наредбата за приобщаващото образование, определяща държавния образователен стандарт за приобщаващото образование и в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата от уязвими групи.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на всички деца, които имат необходимост от такива в ДГ „Зорница“, съобразно техните лични интереси, потребности и нужди. Нашата основна цел е създаване на приобщаващо общество, което да позволи на всички деца и възрастни, независимо от пол, възраст и етническа принадлежност, наличие или отсъствие на нарушения в развитието, или с тежки заболявания да участват в живота на обществото и да имат своя принос.

ЦЕЛЕВА ГРУПА:

1. Обща подкрепа – всички деца в детската градина на възраст от 3 години до постъпването им в училище.
2. Допълнителна подкрепа – деца на възраст от 3 години до постъпването им в училище, които принадлежат на една от следните групи:
  - деца със СОП;
  - деца в риск;
  - деца с изявени дарби;
  - деца с хронични заболявания, ако това оказва влияние на личностното им развитие.

ПРОЦЕДУРИ:

1. **Общата подкрепа за личностно развитие**, която се осъществява за всяко дете включва:
  - 1.1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
  - 1.2. занимания по интереси;
  - 1.3. грижа за здравето;
  - 1.4. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
  - 1.5. поощряване с морални и материални награди;
  - 1.6. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
  - 1.7. логопедична работа.

Дейностите по определянето на обща и допълнителна подкрепа се организират и осъществяват от координатор/ ръководител/член на Екипа за превенция, учителите на групата, психолог, логопед и ресурсен учител.

Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва от педагогическите специалисти в детската градина на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца или при постъпване за първи път в детската градина.

Оценяването се извършва чрез скрининг-тест за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения и се провежда индивидуално за всяко дете, с писменото съгласие на родителя, след информирането му за начина на провеждането.

След провеждане на оценяването родителят се запознава с резултатите от него и в зависимост от това се определят, за всяко дете дейности от общата и/или от допълнителната подкрепа за личностно развитие.

Като критерии за обучителни затруднения се вземат и резултатите от входяща и изходяща диагностика на децата от втора, трета и четвърта възрастова група.

Учителите на групите, при необходимост изготвят писмено становище, въз основа на което директорът сформира със заповед ЕПЛР.

ЕПЛР извършва оценка на потребностите дава/или не становище за подкрепа. Директорът на детската градина, по предложение на координатора на ЕПЛР, издава заповед за определяне на децата и на условията за провеждане на дейностите.

Родителите се информират за заповедта не по-късно от 7 дни, преди началото на осъществяване на дейностите.

За превенция на обучителните затруднения на деца, които не владеят добре български език се осъществява обучение по образователно направление „Български език“ в педагогическите ситуации над минималния общ седмичен брой.

Обучение може се провежда и в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие през неучебното време с обща продължителност не повече от 20 астрономически часа, разпределени в два модула по 30 минути дневно.

За резултатите от напредъка на детето учителите изготвят доклад в електронен или хартиен вид до директора в края на учебната година. Материалите, становищата и докладът са част от детското портфолио. Отчетеният напредък и препоръките от доклада се отразяват в личното образователно дело на детето.

2. Допълнителна подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните потребности. На такава оценка подлежат деца със СОП, деца в риск, деца с изявиени дарби и деца с хронични заболявания, ако това се отразява на обучението и социалната им адаптация.

При условие, че има необходимост и родителят дава съгласие за допълнителна подкрепа, попълва писмено заявление до директора и предоставя медицински документи.

Директорът, със заповед, назначава Екип за всяко конкретно дете. Екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) на индивидуалните потребности на детето извършва оценката, като всеки от специалистите изразява становище, което се протоколира и след това се попълва Карта по образец. Въз основа на тази оценка, учителят на детето преценява съществува ли необходимост от редуциране на учебното съдържание, по съответното образователно направление. В този случай се изготвя индивидуална учебна програма за всяко дете.

Директорът на детската градина изпраща копие на протокола с оценката, картата и решенията на ЕПЛР за всеки нов случай до РЦППО в 7-дневен срок от оценката.

След одобрение от директора на РЦППО на определената допълнителна подкрепа, Екипът за подкрепа за личностно развитие на детето изготвя План за подкрепа, съобразно потребностите.

Промени по съдържанието на индивидуалните Програми и Плана за подкрепа могат да се правят по всяко време през учебната година като ЕПЛР заседава извънредно. Родителят присъства на всяко заседание и изразява мнение по взетите решения.

ЕПЛР изготвя доклад до директора на детската градина, съдържащ оценка на развитието на детето, на постигнатите цели и на резултатите от обучението, на използваните специални педагогически средства и методи на работа, на изпълнението на плана за подкрепа.

ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Дейност	Срок за изпълнение	Отговорник	Забележка
Определяне на Координатор на екипите за подкрепа на личностното развитие на децата.	в началото на учебната година	директор	Координатор в ДГ „Зорница“ е назначеният психолог
Скрининг- тест за ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителни затруднение.	В началото на учебната година децата от 1 – ва група и цялогодисно с новопостъпили деца	Даниела Димитрова, Мария Калайджиева	Двете учителки са обучени за прилагането на скрининг-теста. Тестът се прилага след информирано съгласие на родителите.

Запознаване на родителите с резултатите от ранното оценяване.	В началото на УГ	Даниела Димитрова, Мария Калайджиева	Съвместно с родителя се определят за всяко дете дейности от общата и/или от допълнителната подкрепа за личностно развитие.
Провеждане на диагностични процедури по образователни направления.	в началото и края на учебната година	учителите на всички групи	
Обсъждане на резултатите и определяне на деца с обучителни затруднения, на които да бъде направена оценка на потребностите.	след проведените диагностични процедури	Психолог, учители	
Определяне на обща подкрепа на деца с обучителни затруднения, включително на не владеещи добре български език.	след проведените диагностични процедури	учители психолог	
Идентифициране на децата с необходимост от допълнителна подкрепа на личностното развитие и предложение до директора за сформиране на екипи за подкрепа на всяко дете.	след проведените диагностични процедури - учителите писмено уведомяват директора и психолога	Учители, психолог	Родителите дават писмено съгласие и представят необходимите документи.
Създаване на екип за превенция с цел установяване на причините, обсъждане и предлагане на мерки за осигуряване на обща и/или допълнителна подкрепа на деца с риск от отпадане.	след установяване на причините, които водят до риск от отпадане	директор/екип за превенция	Взаимодействие с: <ul style="list-style-type: none"> • родителите с цел мотивиране за съвместна работа по преодоляване на причините, водещи до риск от отпадане; • институциите за осигуряване на социална или друга подкрепа.
Извършване оценка на потребностите на	заседания на екипите	психолог директор	Заседанията се извършват отделно за

отделните деца от допълнителна подкрепа.			всяко дете в присъствието на родител.
Информирание на РЦПППО и сформирание на екипи за допълнителната подкрепа.		директор	
Процедури по осигуряване на ресурсно подпомагане.	в началото на учебната година и за всеки отделен нов случай	директор	
Изготвяне на обучителни програми и индивидуални планове за подкрепа.	след извършване на оценката	Учители, психолог	
Създаване на условия за достъп на децата до медицинско обслужване.	началото на учебната година	директор и медицински специалист	
Организиране на дейности, свързани със здравното образование на децата.	съгласно Годишния план за дейността	учителите на групите и медицинските специалисти	
Провеждане на дейности по превенция на насилието и недопускане на тормоз.	съгласно Годишния план за дейността	учителите на групите	
Актуализиране на Механизма за тормоз и превенция на насилието: Правила за превенция на тормоза и насилието; План за превенция и интервенция на тормоза и насилието.	в началото на учебната година	Директор, Психолог, Главен учител	
Обследване на 5-годишните деца за говорни нарушения и оказване логопедична подкрепа.	в началото на учебната година	логопед	
Награждаване с морални и	текущ	Директор, учители	При определени поводи

материални награди за високи постижения в образователната дейност и в заниманията по интереси.			
Анализ на нормативните и финансови ресурси и назначаване на необходимите специалисти.	При изготвяне на Списък-Образец № 2	директор	
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в конкурси, изложби и тържества.	постоянен	директор	
Осигуряване на обучение на педагогическите специалисти и непдагогическия персонал	съгласно Годишния план за дейността и план за квалификационна дейност	Директор, Главен учител	
Предоставяне на допълнителни дейности, които не са дейност на детската градина, по желание на родителите.	постоянен	директор	Допълнителните форми в ДГ „Зорница“ за тази учебна година са: английски език, танци, бойни изкуства, арт-занимания, християнски добродетели и футбол
Обогатяване на ресурсния кабинет и стаята на логопеда	м. Септември 2023г.	Директор, психолог	
Взаимодействие и обмен на информация с всички заинтересовани страни при осъществяване на дейностите за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца в задължителна предучилищна възраст	постоянен	Директор/ръководител на екипа за обхват	Регулярен обмен на информация с ангажираните институции и координиране на съвместни действия.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ :

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции. Всички участници в образователния процес (семејство, детска градина, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 01/ 14.09.2022 г. и утвърдена от директора със заповед № РД-09-20/15.09.2023г. Програмата се актуализира в началото на всяка учебна година и при настъпили промени в нормативните актове. С програмата са запознати всички членове на колектива.